

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเกี่ยวกับผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในการสอนกฎไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ผู้วิจัยได้สรุปตามหัวข้อตามลำดับต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของคะแนนระหว่างเรียนจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในการสอนกฎไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ กับเกณฑ์ร้อยละ 70
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในการสอนกฎไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาครูสาขาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2554 สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร รวมมีนักศึกษาครูสาขาภาษาอังกฤษที่กำลังศึกษาอยู่ปี 2 จำนวน 192 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาครูสาขาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2554 สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในวิชาภาษาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน (EED2303) จำนวน 38 คน มีนักศึกษาหญิงจำนวน 28 คน นักศึกษาชายจำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง The Units of Grammatical Description ประเมินความรู้ของผู้เรียนเกี่ยวกับหลักไวยากรณ์ การระบุประโยคผิดหลักไวยากรณ์ (Error Identification) และการตรวจและแก้ไขประโยคผิดในงานเขียน

สรุปผลการวิจัย

ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในการสอนกฎไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ของนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาครูสาขาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 2 ในวิชาภาษาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน (EED2303) จำนวน 38 คน มีนักศึกษาหญิงจำนวน 28 คน นักศึกษาชายจำนวน 10 คน มีอายุตั้งแต่ 18 – 19 ปี ได้มาโดยการเลือกอย่างเจาะจง
2. ในด้านการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของคะแนนระหว่างเรียนจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในการสอนกฎไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ กับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่านักศึกษาที่มีความสามารถตรวจสอบความถูกต้องของการสร้างและใช้ประโยครูปแบบต่าง ๆ ตามหลักภาษา สามารถสังเกตและไตร่ตรองการใช้คำศัพท์และหน้าที่ของประเภทคำในประโยคผ่านเกณฑ์ที่กำหนด แต่ความสามารถในการเรียบเรียงเขียนออกมาเป็นข้อความต่อเนื่องตามจุดประสงค์การสื่อสารแม้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดแต่อยู่ในระดับต่ำ
3. ในด้านความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในการสอนกฎไวยากรณ์ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับดีมาก/ชอบมาก นักศึกษามีความเห็นร่วมกันในประเด็น “ความรับผิดชอบในการเรียนร่วมกัน”, “พัฒนาศักยภาพตนเอง”, “การจัดสมาชิกกลุ่ม” และ “การสนทนาวิชาการ” โดยนักศึกษามีความเห็นร่วมกันมากที่สุดในประเด็น “ความรับผิดชอบในการเรียนร่วมกัน” และน้อยที่สุดในประเด็น “การสนทนาวิชาการ”

3.1 ในประเด็น “ความรับผิดชอบในการเรียนร่วมกัน” นักศึกษาเห็นว่าเกิดจากการได้ร่วมมือกันทำชิ้นงาน มีคู่คิดอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้คำตอบที่แตกต่าง เป็นการทบทวนความเข้าใจเดิมของตนจากมุมมองที่สมาชิกอื่นเสนอ ไม่โดดเดี่ยวในการเรียน ทำให้ภาวะ

งานไม่ยากเกินกว่าความสามารถของคน ๆ เดียวที่จะทำได้ เกิดกำลังใจเป็นแรงกระตุ้นในการเรียนต่อไป

3.2 ในประเด็น “พัฒนาศักยภาพตนเอง” นักศึกษามีความเห็นที่ ความแตกต่างของระดับความรู้และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้หลักภาษาระหว่างสมาชิก ทำให้เกิดช่องว่างทางความคิดที่ทุกคนมาพูดคุยในเหตุผลทางหลักวิชา (ในที่นี้คือความรู้ในหลักไวยากรณ์) ทำให้ตนและเพื่อนเรียนรู้หลักภาษาจากการคิดมากกว่าการท่องจำที่เดิมเคยทำมา ทำให้รู้หลักไวยากรณ์ได้ลึกซึ้งขึ้น

3.3 ในประเด็น “การจัดสมาชิกกลุ่ม” นักศึกษามีความเห็นว่าการได้ทำงานร่วมกับเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่าทำให้ได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน และขณะเดียวกันการที่ได้ทำงานกับเพื่อนที่มีความสามารถน้อยกว่าทำให้ตระหนักถึงระดับของความรู้ในหลักไวยากรณ์ที่ตนเองมีว่ามีมากน้อยเพียงใด จากการได้ฟังฟังกันและกันทำให้เกิดเป็นแรงกระตุ้นในการค้นคว้าเพิ่มเติม สอบถามจากเพื่อนอื่น ๆ เพื่อช่วยเพื่อนให้ทำงานกลุ่มสำเร็จ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากงานวิจัยพบว่านักศึกษามีความสามารถตรวจสอบความถูกต้องของการสร้างและใช้ประโยครูปแบบต่าง ๆ ตามหลักภาษา แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารแบบอิงหลักไวยากรณ์ (weak interpretation of Communicative Language Teaching) สามารถนำมาใช้ในการยกระดับความตระหนัก (grammatical consciousness-raising) ให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในศัพท์หรือไวยากรณ์เป้าหมายว่าเพราะอะไร และอย่างไร ศัพท์หรือไวยากรณ์ตัวนั้นจึงใช้เช่นนั้น

2. จากงานวิจัยพบว่า ความสามารถของนักศึกษาในการเรียบเรียงเขียนออกมาเป็นข้อความต่อเนื่องตามจุดประสงค์การสื่อสารแม้ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดแต่อยู่ในระดับต่ำ แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการสอนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารแบบอิงหลักไวยากรณ์ (weak interpretation of Communicative Language Teaching) เน้นการทำให้ความรู้ในหลักภาษาเป็นความรู้พร้อมใช้ ที่ผู้เรียนสามารถนำมาใช้ในการตรวจสอบความถูกต้องการใช้ภาษาของตน(และคนอื่น)ได้ แต่ยังไม่สามารถนำมาใช้เพื่อการสื่อสารได้ สอดคล้องกับวรรณกรรมที่พบว่าความรู้พร้อมใช้นี้เป็นเสมือนข้อมูลในหน่วยสะสมความจำ ที่ผู้เรียนสะสมและพร้อมที่จะถูกดึงเมื่อนำใช้ในการฟัง พูด อ่าน เขียน หากปราศจากความรู้ในกฎบรรทัดฐานของรูปแบบการใช้ภาษา ย่อมส่งผลให้ทักษะการสื่อสารของผู้เรียนจำกัดลงได้ สอดคล้องกับที่ Hymes (cited in Wang, 2010: 80; สุมิตรา, 2540: 28) กล่าวว่า การสื่อสารได้ตรงกันนั้น

ผู้ใช้ภาษาต้องมีทั้งความรู้ในกฎบรรทัดฐาน (linguistic competence) และความชำนาญในการเลือกรูปแบบการใช้ภาษา (linguistic performance) ทั้งสองส่วนนี้จะทำงานพร้อมกันในระหว่างการสื่อสาร (เช่น ในการเขียนเรียงเรียงประโยคตามหลักไวยากรณ์ ขณะเดียวกันต้องคำนึงถึงศัพท์และรูปแบบประโยคในเชิงสื่อสาร ให้เหมาะสมคู่สนทนา สถานที่ เนื้อเรื่อง หรือนัยที่ต้องการสื่อ) การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจึงไม่สามารถละเลยการเรียนการสอนไวยากรณ์ได้

3. การใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในการสอนกฎไวยากรณ์ภาษาอังกฤษกำหนดบทบาท(ย่อย)ให้สมาชิกแต่ละคน ทำให้การทำงานรายคนในฐานะสมาชิกมีความชัดเจนและสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่ม ทุกคนตระหนักว่าตนควรมีพฤติกรรมอย่างไร และทำอะไรบ้าง ในแต่ละขั้นตอนของการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จ พฤติกรรมที่ถูกกำหนดจากการผลัดกันทำงาน (Turn Allocation) และการแบ่งสัดส่วนตามภาระงาน (Task Allocation) ในกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้นักศึกษาเห็นร่วมกันว่าเกิดความร่วมมือในการทำงาน ไม่เกิดสภาพการกินแรง (Free-Rider Effect) ที่สมาชิกบางคนมีส่วนร่วมในการทำงานน้อยกว่าสมาชิกอื่นในกลุ่ม ไม่เกิดสภาพการทำงานเกินตัว (Work-Horse Effect) ที่สมาชิกบางคนทำงานมากกว่าสมาชิกคนอื่น และไม่เกิดสภาพ “เก่งคนเดียว” ที่สมาชิกที่มีความรู้ในไวยากรณ์มากกว่าสมาชิกคนอื่นในกลุ่มทำงาน (และได้เรียนรู้) คนเดียว

4. กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในการสอนกฎไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ใช้ประโยชน์จากความแตกต่างในมุมมองหรือระดับความรู้ในหลักไวยากรณ์ที่ไม่เท่ากันของสมาชิก ทำให้เกิดการพูดคุยแลกเปลี่ยนเหตุผลเกี่ยวกับคำตอบที่สมาชิกเลือก การเรียนหลักไวยากรณ์จึงไม่ได้เป็นการถ่ายทอดกฎเกณฑ์ของศัพท์และโครงสร้าง เพียงเพื่อจดจำและลอกเลียนแบบโดยการทำแบบฝึกเพื่อจดจำอีกต่อไป แต่เป็นการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติภายใน (Natural Construction) ของนักศึกษา ให้เกิดการรับข้อมูลและเปลี่ยนเป็นองค์ความรู้ใหม่ตามความเข้าใจของตน

5. กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในการสอนกฎไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ช่วยลดความวิตกกังวลในการเรียน (Henson, 2003: 12; Pontecorvo, 1987 cited in Askill-Williams and Lawson, 2005, p.85) หลักไวยากรณ์ลง การคิดด้วยกันส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสมาชิก และเพิ่มการพึ่งพิงกันและกันให้เกิดขึ้น (Collaboration and Interdependence) ลดการการแข่งขันระหว่างผู้เรียน (ที่ผลประโยชน์ของตนมาจากการสูญเสียผลประโยชน์ของเพื่อน) และการเรียนแบบปัจเจกบุคคล (individualistic learning) (ที่ผลประโยชน์ของตนไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือขึ้นกับเพื่อน) ซึ่งเป็นสภาพพบในชั้นเรียนทั่วไป (Richard and Rodgers, p. 15-16, 2001) ในมุมมองของการเรียนแบบร่วมมือ แม้ผู้เรียน (แม้มีผลสัมฤทธิ์การเรียนต่ำ) เป็นผู้มีความศักยภาพที่จะเรียนรู้หรือแก้ปัญหาที่ยากกว่าระดับพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนได้ หากในสภาพการเรียนการสอนนั้น

ผู้เรียนได้รับคำแนะนำ หรือถูกกระตุ้นโดยผู้ที่มีสติปัญญาหรือความสามารถมากกว่า อาจเป็นครูหรือเพื่อนที่มีความชำนาญ ช่วยชี้แนะสาธิตหรืออธิบายซ้ำเพื่อลดช่องว่างระหว่างระดับพัฒนาการที่ผู้เรียนคนนั้น ๆ เป็นอยู่ (Actual Development Level) และระดับพัฒนาการที่ผู้เรียนคนนั้น ๆ มีศักยภาพที่จะไปถึง (Potential Development Level) (Shabani, Khatib, and Ebadi, 2010: 237-248)

6. กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในการสอนกฎไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ เพิ่มช่องทางการสื่อสารในชั้นเรียน จากเดิมที่มีเพียงการถ่ายทอดความรู้จากครูสู่ผู้เรียน (one-way communication) ที่นักเรียนฟังการบรรยายจากครูแล้วทำแบบฝึก มาเป็นระหว่างผู้เรียนด้วยกันที่ความเข้าใจในหลักไวยากรณ์ของผู้เรียน เกิดจากการปะทะสังสรรค์แลกเปลี่ยนข้อมูลกับสมาชิกร่วมชั้นคนอื่น ๆ (Naeni, 2008: 122) รวมความรู้เดิม (Schema) ที่หลากหลาย ผ่านการอภิปรายอธิบายและไตร่ตรองจากสมาชิกกลุ่ม/คู่ เมื่อนักศึกษาพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ในหลักไวยากรณ์ แม้เหตุการณ์เลือกใช้ไวยากรณ์แต่ละตัวจะหลากหลาย แต่ยังคงเป็นสาระเกี่ยวกับไวยากรณ์นั้น ๆ ทำให้ ทำให้การเรียนรู้ไวยากรณ์ไม่ได้เป็นการถ่ายทอดความรู้จากครู เพื่อให้ให้นักศึกษาจดจำและลอกเลียนรูปแบบประโยคทำแบบฝึกเพื่อจำอีกต่อไป แต่เป็นการเรียนรู้ที่ได้องค์ความรู้ใหม่จากการปะทะสังสรรค์ (Negotiating meaning) กับสภาพแวดล้อมรอบตัวผู้เรียน ในที่นี้คือสมาชิกกลุ่ม

7. การใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในการสอนกฎไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาแบบความรู้ความเข้าใจ (cognitive code learning) เพราะกลไกการเรียนรู้ตามธรรมชาติของคนเรา จะวิเคราะห์ข้อมูลและสร้างกฎเกณฑ์ขึ้นจากความเข้าใจของตน ผู้สอนควรสร้างสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในศัพท์หรือไวยากรณ์เป้าหมาย (grammatical consciousness-raising) ให้ผู้เรียนสังเกตและคิดหาเหตุผลด้วยตนเอง (Widodo, 2006: 124, 137) ความรู้ที่เกิดขึ้นนี้เป็นความตระหนักรู้ในระบบภาษาที่เป็นความรู้พร้อมใช้ ผู้เรียนสามารถใช้ตรวจสอบ (monitor) ความถูกต้องของภาษาได้ แต่ยังไม่สามารถนำไปใช้ฟัง พูด อ่านและเขียนได้ทันที (Widodo, 2006, p.124; Naeni, 2008: 121, 122, 125)

8. การใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในการสอนกฎไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ เอื้อให้เพื่อนเก่งช่วยเพื่อน(ที่มีความสามารถน้อยกว่า) เป็นการกลับด้านของการเรียนการสอนที่ทำกันอยู่ทั่วไปว่าการเรียนมาจากการรับถ่ายทอดความรู้จากผู้อื่น มาเป็นการเรียนเกิดจากการได้ถ่ายทอดความรู้สู่ผู้อื่น ยิ่งอธิบายให้ความรู้เพื่อนก็ยิ่งเรียนลุ่มลึกในสาระมากขึ้น เพราะต้องทบทวนสาระเลือกและจัดเรียงข้อมูลให้เป็นระบบ แล้วเรียบเรียงความคิดให้กระจ่างชัด เลือกสรรคำพูด ยิ่งพูดอธิบายซ้ำให้เพื่อนเข้าใจก็ยิ่งเพิ่มความคงทนในการจดจำ เกิดเป็นความรู้ใหม่ที่ต่อยอดความรู้เดิมที่มีมาคาแกน (Kagan, 1994: 1:2) กล่าวได้ว่า ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้สูงขึ้นตามความบ่อยครั้งของการได้สอน

ทบทวนเพื่อน นอกจากนี้ยังได้พัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ ความเชื่อมั่น เรียนรู้ที่จะเคารพและยอมรับศักยภาพและความแตกต่างของเพื่อนด้วย

9. การใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในการสอนกฎไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ เอื้อให้เกิดการพึ่งพากันและกันระหว่างสมาชิกระหว่างการทำงาน ช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อน ในขณะเดียวกันก็เกิดความผูกพันที่ตนต้องทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายเพื่อเพื่อนสมาชิกที่พึ่งพิงตน ความสัมพันธ์กันทางบวกนี้ (Positive Interdependence) เกิดจากกำหนดผลลัพธ์ (Outcome) การทำงานที่ทุกคนต้องการร่วมกัน หรือการกำหนดวิธีการทำงาน (Means) เช่น เทคนิคตรวจสอบคู่ (Pair-Check) กำหนดผลลัพธ์ว่าแบบฝึกกลุ่มจะสำเร็จได้ เมื่อแบบฝึกของสมาชิกแต่ละคนเสร็จและตรวจสอบจากเพื่อน, เทคนิคหนึ่งอยู่สามไป (One Stay, Three Stray) กำหนดวิธีการทำงานสมาชิกกลุ่มว่า กลุ่มจะแก้ไขแบบฝึกได้เมื่อสมาชิกทุกคนได้อภิปรายกับเพื่อนต่างกลุ่มจนเกิดความเข้าใจ

10. การใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในการสอนกฎไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ส่งเสริมความมุ่งมั่นและใช้เวลาไปกับกิจกรรมในชั้นเรียน (Time on task) ของนักศึกษาให้มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kagan (1994: 3:3) พบว่านักเรียนมีความมุ่งมั่นและใช้เวลาทำกิจกรรมการเรียนมากกว่านักเรียนในชั้นเรียนทั่วไป ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของการทำกิจกรรมกลุ่มมีความสนุกสนาน (เหมือนการเล่นเกม) ได้ร่วมกันทำกับเพื่อน เกิดพยายามและไม่ละทิ้งงาน

11. กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในการสอนกฎไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ กำหนดแบบของพฤติกรรมในการแลกเปลี่ยนความเห็น (Structures) ให้นักศึกษาใช้มุมมองที่ต่างกันมาเป็นประเด็น ทำความเข้าใจในหลักการใช้ไวยากรณ์จนสามารถถ่ายทอดออกมาด้วยคำพูดตนเอง ศัพท์ภาษาเฉพาะทางวิชาการที่ท่องจำถูกเปลี่ยนเป็นภาษาในชีวิตประจำวัน ซึ่งวัดระดับความเข้าใจของผู้เรียนว่ามีความเข้าใจมากน้อยในหลักไวยากรณ์เพียงใด และยังช่วยให้เข้าใจและจดจำหลักไวยากรณ์ได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทางวิชาการ

1. งานวิจัยนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาครูสาขาภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2554 สังกัดคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในวิชาภาษาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน (EED2303) ซึ่งอาจทำให้ข้อมูลที่เก็บได้ยังไม่มีหลากหลาย หรือไม่มีความเป็นวิวิธพันธ์ (Heterogeneous) มากนัก

2. ในกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในการสอนกฎไวยากรณ์ภาษาอังกฤษได้อย่างเหมาะสมนั้น ควรพิจารณาการเตรียมความพร้อมของสมาชิกในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ให้ความพร้อมในข้อมูลเพื่อการอภิปรายโต้แย้งและตรวจสอบ เพื่อการวิพากษ์ตามหลักวิชาอันนำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกัน

3. ในกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในการสอนกฎไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ เน้นการอภิปรายแลกเปลี่ยนความเห็นที่มักมีความแตกต่างและหลากหลาย ควรพิจารณาการเตรียมความพร้อมของสมาชิกในการใช้ภาษาที่เหมาะสมเพื่อการวิพากษ์อย่างสร้างสรรค์ เพื่อลดความขัดแย้งนอกเหนือจากประเด็นในสาระทางวิชาการ

4. ควรมีการศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามแนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในการสอนหลักไวยากรณ์ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายเพื่อผลการวิเคราะห์ที่แม่นยำและถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

5. ประเด็นที่ได้จากการนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ในการสอนกฎไวยากรณ์ภาษาอังกฤษครั้งนี้ อาจไม่เพียงพอต่อการแก้ปัญหาหรือยกระดับการเรียนรู้หลักภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษาได้อย่างแน่นอน แต่ถือว่าเป็นรายละเอียดที่สำคัญในการเตรียมการการแก้ไขปัญหาการเรียนไวยากรณ์ของนักศึกษาครู โดยการจัดประเด็นที่พบเหล่านี้บูรณาการเข้าไปในกลวิธีการสอนอื่นได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรสนับสนุนการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในกระบวนการเรียนการสอนนักศึกษาครู เพื่อให้ นักศึกษาครูได้เกิดประสบการณ์ตรงจากการเรียนสาระวิชาจากกลวิธีการสอนดังกล่าว และได้เห็นต้นแบบการใช้จากอาจารย์ผู้สอน ซึ่งเดลล์อิคาร์พินี (DelliCarpini, 2009:42) กล่าวว่า เป็นการสร้างแรงจูงใจในการนำไปใช้และเพิ่มความหลากหลายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาในชั้นเรียนให้มากยิ่งขึ้นด้วย

2. ควรสนับสนุนให้มีการสอดแทรกแนวการสอนแบบเน้นความเข้าใจ (cognitive code learning) ลงในชุดหรือรายวิชาฐานทางหลักเกี่ยวกับกฎบรรทัดภาษา มีกิจกรรมสร้างความสนใจของผู้เรียนให้เกิดขึ้นในศัพท์หรือไวยากรณ์เป้าหมาย ได้สังเกตและคิดหาเหตุผลในลักษณะการใช้กฎไวยากรณ์นั้น ๆ เพื่อยกระดับความตระหนักรู้ในตัวภาษา ก่อนการเรียนชุดหรือรายวิชาเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารต่อไป

3. ควรสนับสนุนให้มีการสอดแทรกแนวการสอนแบบเน้นความเข้าใจ (cognitive code learning) ลงในชุดหรือรายวิชาฐานทางหลักเกี่ยวกับกฎบรรทัดภาษา กิจกรรมเน้นสถานการณ์ที่สร้างความสนใจของผู้เรียนให้เกิดขึ้นในศัพท์หรือไวยากรณ์เป้าหมาย สังเกตและคิดหาเหตุผลใน

หน่วยภาษานั้น ๆ ก่อนการเรียนชุดหรือรายวิชาเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารต่อไป อีกทั้งเพิ่มความหลากหลายในทางเลือกของการจัดกิจกรรมการสอนไวยากรณ์ให้แตกต่างไปจากเดิมด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนาการเตรียมผู้เรียนในด้านทักษะทางภาษา (การให้กำลังใจ การโต้แย้ง การกล่าวอ้าง การปฏิเสธ เป็นต้น) ระหว่างการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม/คู่ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และสร้างความรู้สึกรักของความเป็นเพื่อนเรียนให้เกิดขึ้น
2. ควรมีการสร้างชุดคู่มือครูเพื่อแนะนำการเลือกใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือในการเรียนการสอนภาษา โดยจำแนกเทคนิคตามหน่วยไวยากรณ์เป้าหมายที่จะสอน
3. ควรมีการศึกษากำหนดใช้กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามกำหนดในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ เป็นต้น